

De route van de VOC

Een reis vol gevaren

De schepen van de VOC voeren heen en weer naar Azië. Maar welke route namen ze? En welke gevaren kwamen ze tegen? Deze clip geeft je het antwoord.

In de 17de eeuw heeft de VOC een levendige handel op Indië. Schepen varen af en aan. Vaak zijn het 'spiegelschepen' - ze hebben een platte achterkant die 'spiegel' wordt genoemd. De spiegel is vaak mooi versierd met houtsnijwerk. Het heeft grote ramen met daarachter de kajuit van de schipper. VOC-schepen zijn 38 tot 50 meter lang. Er is dus veel ruimte om producten te vervoeren én een flinke bemanning én een aantal passagiers.

Die passagiers verblijven in het achterste gedeelte van het schip. Ze hebben een eigen bed en eten bij de kapitein, samen met de officieren en legerofficieren. Want er gaan ook altijd soldaten mee aan boord. De bemanning zie je alleen op het dek of beneden in het ruim.

VOC-schepen varen meestal eerst in Zuidwestelijke richting langs de Kaapverdische Eilanden naar het Zuiden, richting de Evenaar. Het is een route vol gevaren. Zo is er een grote kans om ziek te worden. Vooral scheurbuik komt veel voor, een ziekte veroorzaakt door een gebrek aan vers voedsel en vitamine C.

Om de kans op scheurbuik iets te verkleinen, heeft de VOC halverwege de reis een speciale haven, een verversingsstation ingericht. Het ligt op het zuidelijkste puntje van Afrika, op Kaap De Goede Hoop. Kaap De Goede Hoop is in de 17de eeuw een complete Nederlandse nederzetting met een fort, pakhuizen, een ziekenhuis, een waterreservoir én eigen moestuinen voor groente en fruit. Als de mannen hier een paar weken blijven en goed eten, zijn ze weer fit. Als vers voedsel en water aan boord zijn gehesen, wordt de reis met goede hoop voortgezet.

In de eerste jaren van de VOC varen de schepen vanaf Kaap De Goede Hoop verder via de Afrikaanse kust. Maar daar liggen Portugese forten en dat is gevaarlijk. De Portugezen vallen de Nederlanders namelijk aan omdat ze hen zien als grote handelsconcurrenten.

De VOC neemt al gauw een andere route: van Kaap De Goede Hoop naar het Zuiden, tot aan de 30ste of 40ste breedtegraad. Omdat op die hoogte een stevige westenwind waait, kunnen de schepen met volle vaart de Indische Oceaan oversteken. Ze moeten precies 1000 mijl naar het Oosten en dan richting het noordnoordoosten. Als ze dat goed doen, belanden de schepen precies in Straat Sunda.

Maar helaas, soms gaat het mis. Als ze iets te ver uitkomen, lopen de schepen op de kust van Australië...